

JALOSTUKSEN TAVOITEOHJELMA

Hyväksytty rotuyhdistyksen vuosikokouksessa 5/8/2006

Hyväksytty rotujärjestön yleiskokouksessa 23/11/2006

SKL:n jalostustieteellinen toimikunta hyväksynyt 25/1/2007

Tämä ohjelma liitteineen muodostaa Suomen Lunnikoirayhdistys ry:n jalostuksen tavoiteohjelman. Tämä on yhdistyksen ensimmäinen jalostuksen tavoiteohjelma ja se on voimassa 1.1.2007-31.12.2011. Rotu ei kuulu PEVISA:an.

Suomen Lunnikoirayhdistys ry

1. YHTEENVETO	3
2. RODUN TAUSTA	4
3. JÄRJESTÖORGANISAATIO JA SEN HISTORIA	5
3.1. Yhdistyksen toiminta	5
3.2. Jalostusorganisaatio	5
3.3. Tuomareiden erikoiskoulutus ja kollegio.....	5
4. NYKYTILANNE	5
4.1. Populaation koko ja rakenne	6
4.2. Kasvattajat.....	7
4.3. Lunnikoirat muissa maissa.....	7
4.4. Jalostuspohja ja siitosmateriaali.....	7
4.5. Luonne ja käyttöominaisuudet.....	12
4.6. Terveys.....	12
4.6.1. PEVISA-ohjelmaan sisällytetyt sairaudet	13
4.6.2. Suomessa rodulla todetut sairaudet ja terveystarkoituksen tuloksia .	13
4.6.3. Yhteenveto rodulla muissa maissa tai kirjallisuudessa kuvatuista sairauksista	15
4.7. Ulkomuoto	15
5. AIEMPI TAVOITEOHJELMA	17
6. JALOSTUKSEN TAVOITTEET JA STRATEGIAT	17
6.1. Visio.....	17
6.2. Rotujärjestön tavoitteet	17
6.2.1. Yleiset tavoitteet	17
6.2.2. Geenipohjan laajuus	18
6.2.3. Koiran terveys	18
6.2.4. Luonne	18
6.2.5. Ulkomuodolliset ominaisuudet	18
6.3. Rotuyhdistyksen strategia	18
6.4. Uhat ja mahdollisuudet	19
6.5. Varautuminen ongelmiin	19
6.6. Toimintasuunnitelma jalostuksen tavoiteohjelman toteuttamiseksi	19
6.7. Jalostuskoiralle asetetut suositukset.....	19
6.7.1 Terveys	20
6.7.2. Ikä	20
6.7.3 Ulkomuotoa ja luonnetta koskevat vaatimukset	20
6.7.4. Muita suosituksia	20
6.8. Kasvattajan vastuu	21
6.9. Uroksen omistajan vastuu	21
7. TAVOITEOHJELMAN TOTEUTUMISEN SEURANTA	21
LÄHTEET	22
LIITTEET	22

1. YHTEENVETO

Lunnikoira on kotoisin Norjasta. Pohjoisnorjalaiset käyttivät koiria lunnilintujen metsästykseseen. Lunnit pesivät korkeilla, kivikkoisilla kalliorannoilla kaivaen pesäkäytävänsä maaperään. Koirat tunkeutuivat lintujen pesiin ja toivat sieltä lintuja ja joskus myös munia isännilleen. Nykyisin lunnikoirat toimivat puhtaasti seurakoirina. Lunnit ovat rauhoitettuja eikä koiria ole enää vuosikymmeniin käytetty lunninmetsästykseseen. Lunnikoirilla on kuitenkin metsästysvaistonsa jäljellä ja ne osoittavat edelleen kiinnostusta lintuihin.

Ulkomuodoltaan lunnikoira on pieni, korkeuttaan vähän pidempi, suhteellisen keveä pystykorva. Luonteeltaan lunnikoira on valpas ja vilkas ja vieraita kohtaan hienoisen pidättyväinen. Rodulla on monia erityisominaisuuksia, joita ei muilla roduilla ole. Se on mm. poikkeuksellisen notkea ja sillä on kuusi varvasta kypälissään. Se on alkukantainen, harvinainen koirarotu, jolla on erittäin kapea geenipohja, johtuen siitä, että rotu lähes hävisi sukupuuttoon. Vaikeinta pienten kantojen jalostuksessa on saada mukaan riittävästi eri sukuisia yksilöitä. Ilman kasvattajien välistä yhteistyötä ja pitkän tähtäyksen jalostussuunnittelua se ei onnistu.

Lunnikoiralla on harvoin rakenteellisia sairauksia. Rasitteena rodulla on intestinaali lymfangiektasia, jota kutsutaan myös lunnikoirasyndroomaksi, koska se ensimmäisenä diagnosoitiin lunnikoirilla. Se on ohutsuolen imusuoniston toimintahäiriö, johon liittyy rasva-/ valkuaisaineenvaihdunnassa tapahtuva häiriö ja suoliston ärsytystilä. Sairauden selvää periytymismallia ei ole toistaiseksi kyetty osoittamaan.

Suomessa lunnikoiria on arviolta 150 yksilöä. Tämän hetkinen kantamme perustuu 1990-luvun alusta lähtien tasaisesti maahan tuotuihin koiriin.

Suomen Lunnikoirayhdistys on kirjannut tähän tavoiteohjelmaan tietoa rodusta ja sen erityispiirteistä ja jalostuksessa huomioitavista asioista. Lunnikoirilla ei ole aiempaa jalostuksen tavoiteohjelmaa.

2. RODUN TAUSTA

Pohjois-Norjan rannikkoilla on käytetty erikoisia, pieniä koiria lunninmetsästyksen vuosisatojen ajan jo 1300-luvulta lähtien. Nämä koirat olivat rakenteeltaan erityisen notkeita ja tarpeeksi pienikokoisia tunkeutuakseen lunnien pesiin. Niillä oli myös ylimääräisiä varpaita, joista oli apua tasapainoilussa jyrkillä, korkeilla kallioilla. Koirat noutivat munia ja eläviä lintuja pesistään isännilleen.

1600-1700-luvulta lähtien lunnien metsästys lisääntyi osittain vain untuvien takia. Lofoteilla oli joka taloudessa useampi koira ja tietoisien jalostuksen voi katsoa alkaneen jo tuolloin. Vastasyntyneet pennut tarkastettiin ja puutteellisilla kypälillä varustetut yksilöt karsittiin. Samalla yritettiin välttää lunnikoiran sekoittumista muihin rotuihin, mutta tässä onnistuttiin vain syrjäisillä Väröyn ja Röstin saarilla.

1850-luvulla alkoi verkkopyynti syrjäyttää koirien käyttöä lunninmetsästyksen myös Lofoteilla. Enää ei tarvittu suuria koiralaumoja. 1800-luvun lopulta 1900-luvun alkuun kohti kuljettaessa tuli lunnikoira yhä harvinaisemmaksi Lofoteilla. Onneksi Väröyn saarella sijaitsevan Mostadin kalastusaseman väki ymmärsi vanhan, ainutlaatuisen koirarodun arvon. He keräsivät puhdasrotuisia lunnikoiria eri puolilta Lofoteja saarelleen ja alkoivat kasvattaa niitä ja harjoittivat niillä myös perinteistä metsästystä.

Vuonna 1937 hamarilainen rva Eleanor Christie innostui rodusta ja päätti aloittaa kasvatustyön. Puhdasrotuisia lunnikoiria löytyi vain Väröyn saarilta Lofoteilta. Siellä oli n.50 yksilöä käsittävä, vuosikymmenet sisäsiittoisesti lisääntynyt koirakanta. Sotavuosina ei penikkatautirokotetta ollut saatavilla ja v. 1943 tauti vei kaikki Väröyn koirat lukuun ottamatta yhtä narttua. Tauti tuli saarille vieraan koiran mukana ja levisi kulovalkean tavoin kauan eristyksissä eläneeseen koirakantaan. Christiet lähettivät takaisin Vaeröylle kaksi koira: sisarukset Otter av Luxor ja kantavan Lunda av Luxorin ja Axel Stang palautti kaksi koira: Mikkelin ja Askilla astutetun Marin. Näiden koirien jälkeläisistä löytyvät ne viisi koira, joihin pohjautuvat kaikki nykyään elävät lunnikoirat.

Norjassa varsinainen kasvatustyö lähti uudelleen käyntiin 1960-luvulla ja tuolloin perustettu Norjan Lunnikoirayhdistys päätti, ettei koiria viedä Norjasta ulkomaille ennen kuin kanta on kasvanut kahteensataan yksilöön. Ensimmäiset lunnikoirat vietiin Kanadaan 1960-luvulla ja 1970-luvulle tultaessa alettiin jalostuskoiria viedä Ruotsiin, Suomeen ja Tanskaan. Amerikkaan ensimmäiset lunnikoirat vietiin 1980-luvun lopulla.

Ensimmäiset lunnikoirat tulivat Suomeen v.1974 ja ensimmäinen pentue syntyi v.1977. Suomen nykyinen lunnikoirakanta pohjautuu 80- ja 90-luvun taitteesta lähtien tuotuihin koiriin.

3. JÄRJESTÖORGANISAATIO JA SEN HISTORIA

Suomen Lunnikoirayhdistys ry perustettiin 3.12.2000 Helsingissä ja merkittiin yhdistysrekisteriin 25.9.2001. Yhdistyksen toiminta kattaa koko maan.

Lunnikoira on Suomen Seurakoirayhdistys ry:n (SSKY) alainen rotu ja Suomen Lunnikoirayhdistys ry on ollut Suomen Seurakoirayhdistys ry:n jäsenyhdistys vuodesta 2002 sekä Suomen Kennelliitto ry:n ja Uudenmaan kennelpiirin jäsen.

Jäsenmäärä 31.12.2005 oli 117, joista varsinaisia jäseniä 94, perhejäseniä 15, nuorisojäseniä 6 ja ainajäseniä 2.

3.1. Yhdistyksen toiminta

Suomen Lunnikoirayhdistys julkaisee jäsenlehden 2 kertaa vuodessa ja jäsenkirjeen 1-2 kertaa vuodessa. Vuosittain ilmestyy vuosikirja, jossa on mm. rekisteröinnit ja näyttelytulokset. Yhdistyksellä on omat www-sivut (www.lunnikoira.fi). Lisäksi yhdistyksellä on oma pentuvälittäjä.

Uudenmaan alueella järjestetään aluetoimintaa; mm. lunnikoiratapaamisia ja näyttelykoulutusta. Kerran vuodessa yhdistys järjestää kesäpäivät jäsenistölleen. Erikoisnäyttely pidetään SSKY:n näyttelyn yhteydessä.

Tarpeen mukaan yhdistys on yhteydessä muihin Lunnikoirayhdistyksiin. Suomen Lunnikoirayhdistyksen lehdet ja vuosikirja postitetaan Norjan Lunnikoiraseuralle Norsk Lundehund Klubb (1962), Ruotsin Lunnikoiraseuralle Svenska Lundehundsällskapet (1977), Amerikan Lunnikoiraseuralle The Norwegian Lundehund Clubb of America NLCA (1988) sekä Tanskan ja Ranskan kennelliiton rotuedustajalle.

3.2. Jalostusorganisaatio

Suomen Lunnikoirayhdistyksellä ei tällä hetkellä ole jalostusneuvojaa eikä jalostustoimikuntaa. Tarpeen vaatiessa jalostusasioissa voi kääntyä yhdistyksen hallituksen puoleen.

3.3. Tuomareiden erikoiskoulutus ja kollegio

SSKY on järjestänyt tuomarikoulutukset lunnikoirien osalta. Yhdistys osallistuu rodun erikoiskoulutuksiin. Rotu ei ole vielä kollegiorotu. Yhdistys on järjestänyt koulutusmateriaalin ja arvioitavat koirat paikalle.

4. NYKYTILANNE

4.1. Populaation koko ja rakenne

Suomeen ensimmäinen lunnikoira tuli v.1974. Hankolainen Meri Lönnqvist tuotti Norjasta nartun Urd av Enerhaugen vuonna 1974 ja Ruotsista uroksen Corro vuonna 1977. Ensimmäinen pentue syntyi Merihill-kenneliin v.1977. 1970- ja 1980-luvulla tuodut ja silloin Suomessa syntyneet pentueet eivät vaikuta nykyiseen kantaamme, sillä niitä ei käytetty edelleen jalostuksessa.

Nykyinen kantaamme perustuu 1990-luvun alussa ja sen jälkeen melko tasaisesti tuotuihin koiriin.

rekisteröinnit v.1974-1994

1974	1	1978	0	1982	3	1986	3	1990	2	1994	11
1975	0	1979	0	1983	4	1987	0	1991	1		
1976	0	1980	2	1984	0	1988	0	1992	9		
1977	5	1981	1	1985	0	1989	2	1993	10		

Suomessa lunnikoirien vuotuiset rekisterimäärät viimeisen 10 vuoden ajalta ovat pysyneet suhteellisen pieninä; vaihdellen 4-35 yksilöön. Rodun huippuvuosi oli v.2004, jolloin rekisteröitiin ennätyskelliset 35 koiraa. v.2005 rekisteröitiin 27 koiraa.

Yhteenveto viimeisen 10 vuoden tilanteesta Suomessa

Vuosi	rekisteröinnit yht.	pentueita	tuonteja	kasvattajat	isät	emät	sukusiit os-%
1995	12	5	0	5	4	5	4,15%
1996	16	6	1	4	5	6	1,17%
1997	11	4	2	4	4	4	0,82%
1998	18	6	1	5	5	6	1,65%
1999	4	2	1	2	2	2	2,08%
2000	12	3	2	3	3	3	0,28%
2001	14	4	2	3	3	4	0,67%
2002	17	4	2	4	4	4	0,85%
2003	25	8	4	5	7	8	0,43%
2004	35	10	3	6	8	10	0,39%
2005	27	10	6	5	6	10	0,22%

Suomessa on vuoden 2005 loppuun mennessä rekisteröity yhteensä 245 lunnikoiraa. Pentueita syntyi tähän mennessä 83 ja niissä 226 pentue. Keskimääräinen pentuekoko on näin ollen 2,72 pentua pentuetta kohti. Vuoden 2005 lopulla syntyneitä pentueita jäi rekisteröitäväksi vuoden 2006 puolelle. Rekisteröityjä tuontikoiria oli 44, joista 21 urosta ja 13 narttua. Maassamme arvioidaan tällä hetkellä olevan elossa noin 150 lunnikoiraa. (Tilanne 31.12.2005)

Taulukoissa käytetyt sukusiitosprosentit eivät anna aivan oikeaa kuvaa, sillä jalostuksessa on käytetty paljon ulkomaisia koiria joista tietokannassa olevat

vanhemmat vain 3 sukupolvea taaksepäin ja osalla koirista on rekisteröintejä ensin ulkomaisella rekisterinumerolla ja sitten suomalaisella rekisterinumerolla. Luvut ovat kuitenkin suuntaa antavia.

4.2. Kasvattajat

Suomessa vuosina 1977-2005 on lunnikoiria kasvattanut 19 kasvattajaa, joista 17:llä kennelnimi.

	pentueiden lukumäärä	ensimmäinen pentue	viimeisin pentue
Kennel Merihill	1	1977	
Kennel Tarkkakorvan	4	1981	1986
Kennel Mikälie	5	1991	1995
Kennel Bernoban	10	1992	1997
Kennel Mar-Lini	4	1993	1998
Kennel Vinkiän	2	1995	1996
Kennel Silversound's	15	1995	2005
Kennel Janetar	2	1995	1997
Kennel Suninkauhu	1	1998	
Kennel Recknagel	4	1999	2005
Kennel Goblin	4	1999	2004
Kennel Eriksro	14	2000	2005
Kennel Avoin	9	2000	2005
Kasvattaja U.V	2	2002	2003
Kennel Milkman's	1	2002	
Kasvattaja M.L	1	2004	
Kennel Tuhkavuorten	1	2004	
Kennel Naavan	1	2005	
Kennel Riakan	1	2005	

Vuonna 2005 toimi Suomessa 7 kennelnimen omaavaa lunnikoirakasvattajaa. Kennelit Silversound's, Recknagel, Goblin, Eriksro, Avoin, Naavan ja Riakan.

4.3. Lunnikoirat muissa maissa

Lunnikoira on hyvin harvinainen. Niitä on reilu tuhatkunta koko maailmassa; kuutisensataa Norjassa, kussakin muussa Pohjoismaassa noin 150 yksilöä ja saman verran Keski-Euroopassa. Pohjois-Amerikassa lienee pari sataa yksilöä.

4.4. Jalostuspohja ja siitosmateriaali

Vuosina 1986-2005 Suomessa jalostukseen on käytetty yhteensä 37 urosta, joista 28 Suomessa asuvaa ja 9 ulkomaista. Samalla aikavälillä Suomessa on jalostukseen käytetty 44 narttua.

jalostukseen käytetyt urokset

nimi	pentueita	pentuja	vuosi/ jälk.% koirakannasta
Corro	1	1 (+3)	1977 / 100,00
Iljo Av Enerhaugen	4	11	1986 / 100,00
Vabråtens Balder	3	9	1991 / 100,00
Mironik's Brynolf	4	13	1993/ 44,44 1994/ 18,18 1996/ 23,08 1997/ 16,67
Mikälie Calmariunion	2	6	1993/ 33,33 1995/ 20,00
Lundeheim's Njord Ii	3	8	1993/ 22,22
Mikälie Camuli	2	5	1994/ 13,33
Mar-Lini Bernard	4	8	1995/ 33,33 1996/ 7,69 1997/ 16,67
Lundestuens Dryggve	1	2	1995/ 13,33
Mikälie Espen Torsten	1	2	1995/ 13,33
Lundestuen's Öyvind	1	1	1995/ 6,67
Bernoban Haarald-Lunni	3	8	1996/ 46,15 1997/ 16,67
Lundestuens Åke	1	3	1996 / ???
Obrima's Floke	4	12	1997/ 33,33 1998/ 35,71 1999/ 50,00 2000/ 11,11
Mikälie Hemuli	2	5	1998/ 35,71
Lyngåsens Minus	2	7	1998/ 21,43 2000/ 44,44
Vinkiän Hulivili	1	1	1998/ 7,14
Mar-Lini Hugo	2	5	1999/ 50,00 2002/ 15,00
Lundekloens Orm Viking	4	13	2000/ 44,44 2001/ 7,69 2003/ 17,65
Amlid	3	12	2001/ 69,23 2002/ 15,00
Recknagel Geirmuueni	1	3	2001/ 23,08
Silversoud's Daddy-Cool	3	11	2002/ 15,00 2003/ 23,53 2004/ 13,33
Ingo	1	3	2002/ 15,00
Silversoud's Boogie-Woogie	1	3	2002/ 15,00
Trofast Av Vinterskogen	6	12	2003/ 29,41 2004/ 13,33 2005/ 2,94

Skreppeng's Nimbus 2002	5	11	2003/ 17,65 2004/ 10,00 2005/ 11,76
Tja-Tir's Viljar	2	3	2003/ 11,76 2005/ 2,94
Silversoud's Don-Juan	2	7	2004/ 23,33
Cliffhanger Daniel	2	5	2004/ 16,67
Lövheim's Alsvinn	3	6	2004/ 13,33
Mountjoy Vilda Ville	1	2	2004/ 6,67
Eriksro Mirakel-Mannen	1	1	2004/ 3,33
Skreppeng's Tommy Tigergutt	2	6	2005 / ???
Suomalainen's Ty	2	4	2005/ 11,76
Mounjoy Yviga Yngve	1	2	2005/ 5,88
Álvisheim's Illuge Skald	1	1	2005/ 2,94
Nysom Jason	1	1	2005/ 2,94

jalostukseen käytetyt nartut

nimi	pentueita	pentuja	vuosina
Tarkkakorva Ansa	1	3	1986
Forsbergets Cita	3	6	1991
Pia Altasta	3	7	1992, 1994, 1996
Nobelina Bernoban	3	9	1992, 1994, 1995
Pigunetts Unique Daisy	4	11	1993, 1995, 1997, 1998
Åskrog's Ofelia	2	6	1993, 1994
Bernoban Sonja-Lunni	2	4	1993
Mar-Lini Bon-Bon	4	12	1995, 1996, 1998, 2000
Bernoban Sissel-Lunni	2	5	1995, 1997
Mikälie Emmi-Sofia	2	5	1995, 1996
Mikälie Hulda Maria	1	1	1995
Mar-Lini Bettina	1	4	1996
Bernoban Seiern Er Vår	1	2	1996
Silversound's Anastasia	1	4	1997
Bernoban Lissi-Lunde	1	3	1998
Silversound's Daiga-Duu	5	19	1998, 2000, 2002, 2003, 2004
Mikälie Jenny-Valborg	3	7	1998, 1999, 2002
Sunninkauhu Doris	1	2	1999
Silversound's Ella- Cindarella	3	12	2000, 2001, 2004
Anja	2	8	2001, 2004
Goblin Anna Wain	1	3	2001
Silversoud's Finn-Fantasia	2	4	2001, 2002
Lundestugu's Eir	2	7	2002, 2003
Recknagel Galinakulakoova	2	5	2002, 2005

Eriksro Monne Demeter	2	6	2002, 2004
Silversound's Hippie-Hortensia	3	6	2003, 2004, 2005
Avoim Gib Raltar	1	3	2003
Eriksro Cruella	2	4	2003, 2004
Sweet Lady Luci	3	9	2003, 2004, 2005
Silversoud's Hista-Miini	1	4	2004
Avoim Finn-Fabel	1	3	2004
Eriksro Nanny	1	1	2004
Goblin Bessy Borghild	1	1	2004
Eriksro Carreen O'hara	1	4	2005
Mountjoy Ultra Eriksro	2	4	2005
Silversound's Kissan-Kello	1	3	2005
Suomalainen's Sol	1	3	2005
Cliffhanger Elois Of Eriksro	1	3	2005
Bohemia	1	3	2005
Avoim Finelise	1	2	2005
Silversoud's Gee-Gee	1	2	2005
Silversound's Jalo-Kivi	1	1	2005
Recknagel Larissalasukutina	1	1	2005
Avoim Janet Joblin	1	1	2005

Suomessa kasvattajat ovat 90-luvulta lähtien seuranneet tarkoin Norjan ja Ruotsin jalostuskäytäntöä ja ohjeita. Tuontikoirilla suomalaiset kasvattajat ovat pitäneet sukusiitoksen alhaisena ja jalostuspohjan mahdollisimman laajana.

Norjassa yhden uroksen pentujen lukumäärä ko. uroksen koko elinaikana on 5% viiden vuoden aikana syntyneistä pennuista. 90-luvun alusta lopulle jälkeläisten lukumäärä on vaihdellut 12 ja kahdenkymmenen pennun välillä. Norjassa on kuitenkin edelleen vahvistamattomana sääntönä, ettei yhden uroksen tulisi jättää enempää kuin 18 pentua elinaikanaan, jotta mahdollisimman montaa urosta yritettäisiin käyttää jalostukseen. Tätä käytäntöä he aikovat jatkaa edelleen. Sisäsiitosprosentti on sielläkin alle 6,25% (serkusparitus) viidessä sukupolvessa.

Ruotsin yhdistyksen suositukset ovat myöskin seuranneet Norjan käytäntöä. Ruotissa tavoitteisiin on jo vuosia kuulunut ja kuuluu edelleen :

- teettää pennut mahdollisimman monella eri nartulla ja käyttää astutuksiin niin montaa eri urosta kuin vain mahdollista.
- yhdistelmiä ei tulisi uusia.
- uroksella ei tulisi olla enempää kuin 16 jälkeläistä
- sisäsiitosaste ei saisi ylittää 6.25% viidessä sukupolvessa.

Ruotsissa mikään yksittäinen ominaisuus tai näyttelytulos ei saa olla tärkeämpi kuin jalostukseen käytettyjen yksilöiden määrä.

Tavoitteena on estää geenipohjaa kapenemasta ja säilyttää olemassa olevat verilinjat. Tuoreena ongelmana 2005 ruotsalaiset mainitsevat RAS-luonnoksessaan (Rasspecifik AvelStrategi) esiin tulleina joitain todella huonoja purentoja ja siihen he toivovat kasvattajien kiinnittävän huomiota.

Suomessa kasvattajat ovat itsenäisesti perehtyneet rotuun ja olleet yhteydessä naapurimaihin. He ovat seuranneet aktiivisesti ulkomailla, erityisesti rodun kotimaassa Norjassa, tapahtuvaa kasvatustyötä ja jalostusohjeita ja käytäntöjä. Suomalaiset kasvattajat ovat kiittävästi toteuttaneet omissa kasvatustyössään Norjan ja Ruotsin ohjeistusta.

Suomessa suurimmassa osassa yhdistelmiä sukusiitosprosentti on alle 2% viidessä sukupolvessa. Jalostuspohjaa on pyritty laajentamaan tuomalla Suomeen tasaisen kasvavasti koiria pääosin Ruotsista ja Norjasta. Lisäksi koiria on tuotu Tanskasta ja USA:sta.

Tuonnit 1989-2005

Vuosi year	tuonnit import	urokset / male	nartut / female
1989	1 + 1	Vabråtens Balder	Forsbergets Cita
1990	0 +3		Pia Åskroghs Nobelia Bernoban Altasta Ofelia
1991	1 + 0	Lundeheim's Njord II	
1992	1 + 1	Mironiks Brynolf	Pigunetts Unique Daisy
1993	0		
1994	0		
1995	1 + 0	Obrima's Floke	
1996	0		
1997	0 +1		Anja
1998	1 + 0	Viking Tor av Stranbo	
1999	2 + 0	Lundekloens Orm Viking Cliffhanger Uncle Sam	
2000	1 + 1	Amlod	Lundestugu's Eir
2001	0		
2002	2	Trofast av Vinterskogen Nysom Jason	Sweet Lady Luci
2003	2	Tja-Tir's Soumalainen's Narve	Viljar
2004	3+4	Maahornet's Måskan Skreppeng's Rapp Cliffhanger Daniel	Mountjoy Ursula Eriksro Mountjoy Ultra Eriksro Suomalainen's Sol Paluna's Sigyn Heradatter
2005	6+1	Skreppeng's Nimbus 2002 Soumalainen's Ty Soumalanen's Jotun Skreppeng's Tommy Tigergutt Aspheims Bauge Lyrypa's Bajas	Cliffhanger Elois of Eriksro

4.5. Luonne ja käyttöominaisuudet

Voimassa olevan rotumääritelmän mukaan lunnikoira on luonteeltaan tarkkaavainen, energinen ja eloisa.

Nykyisin lunnikoirat toimivat puhtaasti seurakoirina. Lunnit ovat rauhoitettuja eikä lunnikoiria ole enää vuosikymmeniin käytetty lunninmetsästyksen. Lunnikoirilla on kuitenkin metsästysvaistonsa jäljellä ja ne osoittavat edelleen kiinnostusta lintuihin. Rodun aiempi käyttötarkoitushan on ollut elävien lunnien ja niiden munien noutaminen pesäonkaloista ja näin ollen koirat ovat työskennelleet itsenäisesti, mutta isäntiensä lähituntumassa.

Luonteeltaan lunnikoira on valpas ja sosiaalinen. Sen luonteeseen kuuluu herkkyyys, joka on huomioitava mm. koulutuksessa. Lunnikoiraa tulee kouluttaa pehmeillä menetelmillä, jotta sen toimintakyky säilyy koulutustilanteessa.

Vieraita kohtaan se on aluksi pidättyväinen. Monesti lunnikoiran voi olla yhden ihmisen tai yhden perheen koira. Tulijoista se ilmoittaa erikoisella äänekkäällä haukulla, mutta se ei saisi olla aggressiivinen.

Luonnetestattuja koiria on tällä hetkellä yksi koira tuloksella +138p.

Rodun herkkyyttä kuvastaa omalta osaltaan kartoituksessa ilmenneet ongelmat sisäsiisteydessä, koirien ääniherkkyys ja eroahdistuksen yleisyys. 40 % lunnikoirista oppi hitaasti sisäsiistiksi ja osalla esiintyi puutteita aikuisiän sisäsiisteydessä. 40 % koirista reagoi ukkoseen, ilotulitteisiin tai muuhun paukutteluun ja sen lisäksi 8 % oli muuta ääniarkuutta. 32 % koiria kärsi eroahdistusoireista, mikä ilmeni levottomana käytöksenä, läähättämisenä ja tärisemisenä, kun koira ymmärsi jäävänsä yksin kotiin. Kasvattajien tulisikin kehottaa omistajia totuttamaan lunnikoira pienestä pitäen niihin asioihin, joita se aikuisiälläkin tulee kohtaamaan.

Lunnikoiran kanssa voi osallistua monen koiraharrastuksen harjoituksiin. Pienestä koostaan huolimatta se on reipas lenkkeilijä. Näyttelykoirana lunnikoirat ovat hyvin tasokkaita ja Suomessa onkin useita muotovalioita. Muutamia innokkaita harrastajia on löytynyt myös agilityn parista. Varsinaista aktiivista kilpakoiraa hakevan kannattaa valita joku muu rotu. Lunnikoiralla ei ole suurta miellyttämisen halua omistajaansa kohtaan, joten vaatii kekseliäisyyttä löytää motivoivat koulutusmenetelmät. Muutama harrastaa lunnikoiransa kanssa verijälkeä ja jäljestystä.

4.6. Terveys

Lunnikoirilla on harvoin rakenteellisia sairauksia. Rodussa esiintyy alttiutta intestinaali lymfangiektasiaan, joka on ohutsuolen imusuoniston toimintahäiriö. Vuonna 2005 toteutetun terveystutkimuksen mukaan 5 koiralla 37:stä on todettu IL. Vuoden 2005 alussa tekemässämme terveys ja tilannekartoituksessa ilmenee, että

monet lunnikoirat ovat alttiita vatsa- ja iho-oireille. Virallisia tutkimustuloksia ei ole yhdistyksen käytössä, koska niitä ei ole tehty.

4.6.1. PEVISA-ohjelmaan sisällytetyt sairaudet

Lunnikoira ei kuulu tällä hetkellä PEVISAAN

4.6.2. Suomessa rodulla todetut sairaudet ja terveystarkoituksen tuloksia

Rodussa esiintyy alttiutta intestinaali lymfangiektasiaan (=lunnikoirasyndrooma), joka on ohutsuolen imusuoniston toimintahäiriö, johon liittyy rasva-/valkuaisaineenvaihdunnassa tapahtuva häiriö ja suoliston ärsytystä. Diagnoosi tehdään yleisten oireiden ja veren alentuneiden albumiini- ja proteiiniarvojen perusteella, mutta lopullinen varmuus saadaan ainoastaan ohutsuolen alkuosan biopsianäytteestä. Sairaus on parantumaton. Lymfangiektasia voi esiintyä lievänä ja satunnaisena oireiluna esim. ripulina ja oksenteluna ja iho-oireina, mutta joskus taas rajuna ja hoitamatta parissa päivässä kuolemaan johtavana tilana. Lievissä tapauksissa koira voi satunnaisesti oksennella ja ripuloida muutamana päivänä. Sillä voi myös olla vatsakipuja. Monesti oireilu on niin vähäistä ettei omistaja pidä sitä minkään sairauden oireena. Sairastumisikä voi olla mikä tahansa. Hoitona on oireiden mukainen ruokavalio; yleensä vähärasvainen ja niukkaproteiininen ja tarvittaessa tukihoidot mm. nesteytykset ja antibiootit ja kaikenlaisen stressin välttäminen. Ruokavaliohoito on elinikäinen. Huolellisella hoidolla syndroomaan sairastunut koira voi elää laadultaan ja pituudeltaan lähes normaalin elämän.

Intestinaali lymfangiektasian tekee ongelmalliseksi se, että tauti ilmenee yleisoireilla, kuten pahoinvointi, ripuli, kipu, nesteen kertyminen vatsaonteloon ja näitä oireita esiintyy monissa muissakin sairauksissa. Samoin alentuneita proteiiniarvoja esiintyy muissa sairauksissa kuten suolistotulehduksen yhteydessä. On esitetty arvelu, että lunnikoirilla saattaa olla yleisestikin matalammat veren proteiinitasot muihin rotuihin verrattuna. Suolistotulehdus ei tarkoita samaa kuin IL vaan suolistotulehdus voi olla oma sairautensa esim seurauksena yliherkkyysoireista antibiootihoidossa. Vaarana on, että muita samankaltaisia oireita antavia sairauksia diagnosoidaan IL:ksi, koska sitä yleisesti pidetään rodun ongelmana.

Lunnikoirien silmät vuotavat varsin herkästi. Ahtaat kyynelkanavat yhdessä pölyn ja vedon kanssa saavat silmät helposti ärtymään. Vuoto on yleensä ajoittaista ja loppuu itsestään.

25 % kartoituskyselyyn osallistuneista esiintyi allergia / iho-oireita. Nk. lunnikoirasyndroomaan liittyy tällaisia oireita.

Rodussa esiintyy tois- tai molemminpuolisesti kivesvikaisia 15-20 %. Laskeutumaton kives/kivekset aiheuttavat näille koirille terveystarve lisäntyneen kiveskasvainvaaran vuoksi. Siksi on tärkeää, että kasvattajat suosittelvat piilokiveksen poistamista leikkauksella aikuisiässä.

Yhdistykselle on ilmoitettu että, Suomessa on todettu yhdellä koiralla SA-tauti, yhdellä lopulta kuolemaan johtanut munuaissairaus, yhdellä pitkälle edennyt HC eli harmaa kaihi yhdessä silmässä ja toisessa alkava, yhdellä Hornerin syndrooma toisessa silmässä, yhdellä Cushing-syndrooma, yhdellä koiralla patellaluksaatio ja alentunut kuulo sekä havaittu poikkeavuutta näössä.

Yhdistys kirjaa ja seuraa yksittäisiä sairauksia, sillä jotkut niistä ovat mahdollisesti perinnöllisiä. Yhdistys haluaa saada tietoa, pysyvätkö sairaudet satunnaisina tapauksina vai alkaako niitä esiintyä enemmän Suomessa tai jossakin muussa yksittäisessä maassa tai eri maissa yksittäin samanaikaisesti.

Yhteenveto v.2005 terveystutkimuksesta (Kysely oli suunnattu jäsenistölle ja kasvattajille, mutta tietoa saatiin vain yksittäisiä koirista. Yksikään kasvattaja ei antanut tietoja kaikista kasvattamistaan koirista vaan vain omistamistaan yksilöistä).

Luonne sairaudet:	ja	<ul style="list-style-type: none"> • paukkuarkuus 15/37 (40,5%), muu ääniarkuus 3/37 (8,1%) • eroahdistus 12/37 (31,6%) • sisäsiisteys puutteellista/hidasta 15/37 (40,5%) • todettu intestinaali lymfangiektasia 5/37 (13,5%), näillä myös vatsaoireet sekä kahdella iho-oireita/allergiaa • satunnaisia tai useammin esiintyviä vatsaoireita; oksentelua ja ripulioireita 11/37 (29,8%) (ei mukana koirat, joilla todettu IL), näistä seitsemällä myös iho-/allergiaoireita • yhdellä koiralla hyönteisenpistoallergia 1/37 (2,8%) ja yhdellä voimakkaita iho-oireita 1/37 (2,8%) • muita sairauksia yksittäistapauksina
Purenta; koiraa:	34	<ul style="list-style-type: none"> • saksipurenta 16 (47,1%) • tasapurenta 9 (26,5%) • käännetty saksipurenta 1 (2,9%) • alapurenta 8 (23,5%)
Varpaat; koiraa:	31	<ul style="list-style-type: none"> • enemmän kuin 6 varvasta jossain tassussa 10 (32,3%) • 6 varvasta joka tassussa 17 (54,8%) • vähemmän kuin 6 varvasta jossain tassussa 5 (16,13%) <p>Kaikkien tutkimukseen osallistuneiden koirien molempien takajalkojen varpaista 4 kpl kosketti maata koiran seistessä. 14 koiralla (45,16%) molempien etujalkojen varpaista kosketti 5 maahan koiran seistessä. 11 koiralla (35,48%) molempien etujalkojen varpaista 4 kosketti maata koiran seistessä. 6 koiralla (19,35%) toisen etujalan varpaista 5 kosketti maata ja toisen 4. Yhdellä koiralla (3,2%) ainoastaan 3 varvasta molemmista etujaloista kosketti maata</p>
Urokset:		<ul style="list-style-type: none"> • 19 uroksen kivekset olivat laskeutuneet normaalisti (82,6%) • 4 uroksen toinen kives laskeutumatta (17,39%) • Jalostuskäytöstä/astumisesta ei saa selkeää kuvaa, koska ainoastaan 3 koiraa oli käytetty/yritytty käyttää jalostukseen.

	Epäonnistuneita astumisyrittäjiä oli useammalla uroksella.
Nartut	<ul style="list-style-type: none"> • kyselyssä narttujen juoksujen pituudessa/tiputuspäivien määrissä oli erittäin suuria vaihteluita; tiputus vaihteli 2 päivästä 12 päivään ja yhdellä koiralla omistaja ilmoitti tiputusta 21 päivää; 10 nartulla 14:sta omistaja piti juoksua selvästi havaittavana • keskimääräinen juoksuväli oli 7,5 kk • 4 narttua oli käytetty/yritetty käyttää jalostukseen. Yhtä ei saatu kantavaksi.
Koko:	<ul style="list-style-type: none"> • narttujen keskipaino oli 6,2 kg, keskimääräinen säkäkorkeus 34 cm • urosten keskipaino oli 8,2 kg, keskimääräinen säkäkorkeus 38,6 cm

Tutkimukseen osallistui yht.37 koiraa, joista uroksia 23 ja narttuja 14.

4.6.3. Yhteenveto rodulla muissa maissa tai kirjallisuudessa kuvatuista sairauksista

Kaikissa maissa on todettu lunnikoirilla IL:aa. Siitä on kirjoitettu ja sitä pidetään kaikkialla rodun suurimpana ongelmana. Varmaa tutkimustietoa sen yleisyydestä ei kuitenkaan ole, sillä missään ei ole tehty tuoretta kattavaa kyselyä ko. sairaudesta. Rodussa on raportoitu myös muualla muitakin sairauksia yksittäisinä tapauksina.

Ainakin Norjassa ja Tanskassa on joitakin PSS-tapauksia todettu myös lunnikoirilla. Sillä tarkoitetaan erilaisia epänormaaleja verisuoniyhteyksiä porttilaskimon ja alaonttolaskimon välillä. Toisin sanoen kyseessä on porttilaskimojärjestelmän sivuvirtaus.

Tanskasta tullut tieto kuurosta lunnikoirapennusta 2000-luvun alussa. Yksi koira kuollut allergiseen lääkeainereaktioon toimenpiteen yhteydessä. Norjassa on tavattu kahdella koiralla patellaluksaatio. Norjan lunnikoiralehdessä 2/2006 kerrottiin koirasta, jolla on diagnosoitu SA-tauti.

4.7. Ulkomuoto

Rotumääritelmän mukaan lunnikoiran yleisvaikutelma on suorakaiteen muotoinen pystykorva, pieni, notkea ja suhteellisen kevyt. Sukupuolileima on selvä.

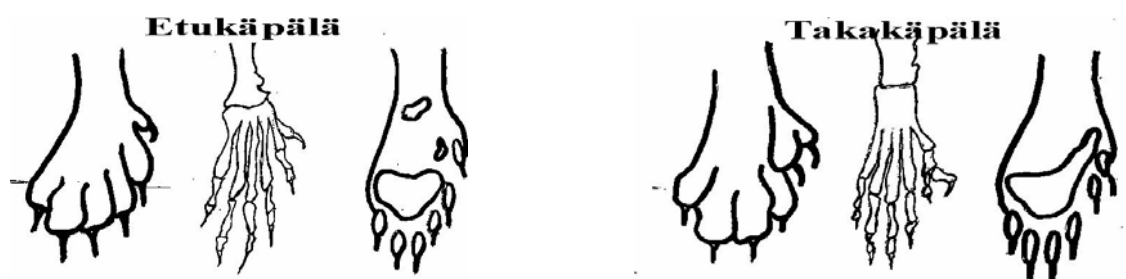
Narttujen säkäkorkeus on 32-35cm ja urosten 35-38cm. Paino 6-8kg. Koirien kokoon tulee kiinnittää huomiota., sillä koko on ollut lunnikoiran tärkeä ominaisuus. Rotumääritelmän mitoissa oleva koira mahtui liikkumaan lunnilinnun pesäkäytävissä, jotka sijaitsevat ahtaissa onkaloissa vuonojen reunoilla tai rannikon tuntumassa olevilla jyrkillä kallioilla.

Koirien koko on kasvanut. Tällä hetkellä lähes puolet uroksista on joko säkäkorkeuden ylärajalla tai sen yli. Kartoituskyselyn mukaan uroksista 16 eli 52 % on alle ylärajan, 6 eli 19 % on ylärajalla ja 9 eli 29 % on yli ylärajan. Koon kasvamiseen on kiinnitetty huomiota myös rodun kotimaassa Norjassa. Yhdistyksen pitkäaikainen puheenjohtaja Roar Torsteinsen mainitsi asiasta Vaeröyn suurtapahtuman avajaispuheessa heinäkuussa 2005.

Koiran koon ja notkeuden lisäksi lunnikoiran rakenteessa on useita käyttötarkoituksesta johtuvia erikoisuuksia, joita muissa roduissa ei esiinny. Näitä erityisominaisuuksia ovat mm. sen joustavuus, kätälät ja varpaisto.

Lunnikoiran lapojen lihakset ja jänteet ovat niin joustavat, että koira pystyy levittämään eturaajansa sivulle. Sen ylimmäisen niskanikaman liitos on poikkeuksellisen joustava, jonka vuoksi koira pystyy taivuttamaan päätään taaksepäin niin, että se miltei koskettaa selkää.

Ehkä selvimmin havaittava erikoisuus ovat lunnikoiran varpaisto ja huomio monesti ensinnä kiinnittyy etuvarpasiin. Etukätälissä on 6 varvasta, joista 5 itse kätälässä. Näissä viidessä varpaassa on kolme niveltä ja vahva jänne- ja lihasrakenne. Sisäpuolinen ”ylimääräinen” varvas koskettaa ideaalitapauksessa maata. Ylinnä sisäpuolella on kaksinivelinen kannusvarvas. Takana on 6 varvasta, joista 4 itse kätälässä. Takakätälissä on vahvat luulliset kaksoiskannukset, jotka parhaimmillaan saattavat jopa hipoa maata. Ylimääräiset varpaat auttoivat koiraa sen kiipeillessä kallioilla lunneja etsimässä ja ryömiessä ahtaissa pesäkäytävissä. Rodulla esiintyy varpaiden rakenteen vaihtelua. Kartoituskyselyssä 87,1 % oli rotumääritelmän kuvaama varpaisto.

Lunnikoiran liikkeet poikkeavat muista roduista. Sen piti liikkua tehokkaasti ylös ja alas jyrkillä kallioilla. Tässä sen ylimääräiset varpaat ja polkuanturat tulivat suoraan kosketukseen alustan kanssa. Alastulossa koiralla oli apua siitä, että se liikkui leveästi edestä ja ahtaasti takaa. Lunnikoiran erityisen vispaavat ulkokierteiset liikkeet ovat yhteydessä koiran hyvin elastiseen ja taipuisaan lihaksistoon ja etulisävarpaiden jännelihasarakenteeseen. Etuliikkeille on ominaista tietty jäykkyys, koska koira ei välttämättä ravissa taivuta kyynärniveliään paljoakaan. Koiran tulee olla suhteellisen leveä edestä ja sillä tulee olla suhteellisen ahtaat takaliikkeet. Takalisävarpaat saattavat koskettaa toisiaan koiran liikkeessä ravissa.

Lunnikoiralla on isoa keskikokoa olevat tyvestä leveät korvat. Suojatakseen korviaan onkaloiden pölyltä ja tippuvalta vedeltä se pystyy supistamaan korva-aukkonsa rustoa niin, että korvalehti taittuu taakse tai eteen-ylös ja sulkee korvakäytävän.

Leikkaava purenta on toivotuin, mutta myös epätasainen purenta, tasapurenta ja lievä alapurenta hyväksytään. Välihammaspuutokset ylhäällä ja alhaalla molemmin puolin hyväksytään ja niitä myös esiintyy.

Sallitut purennat

Saksipurenta

Tasapurenta

Käännetty saksipurenta
tai niukka alapurenta

Virheelliset purennat

Yläpurenta tai selvä alapurenta

Lunnikoiralla tulisi olla pehmeä pohjavilla ja lyhyt, karkeahko päällyskarva. Jonkin verran esiintyy karvapeitteen liiallista pehmeyttä.

Tällä hetkellä rodulla ei ole liioiteltuja ominaisuuksia, jotka voisivat altistaa rodun koirat terveydellisille ongelmille.

5. AIEMPI TAVOITEOHJELMA

Lunnikoirilla ei ole aiempaa jalostuksen tavoiteohjelmaa

6. JALOSTUKSEN TAVOITTEET JA STRATEGIAT

6.1. Visio

Lunnikoira säilyy hyväluonteisena **sekä** terverakenteisena seurakoirana ja geenipohjan laajeneminen turvaa rodun tulevaisuuden.

6.2. Rotuyhdistyksen tavoitteet

6.2.1. Yleiset tavoitteet

Tavoitteena on jalostaa rotumääritelmän mukaisia terveitä lunnikoiria ja pyrkiä ennaltaehkäisemään sellaisten periytyvien vikojen ja sairauksien leviämistä, jotka alentavat koiran elinkykyä tai aiheuttavat sen elämän laadun alenemisen. Koirien rakenteen ja terveyden tulee olla sellaiset, että ne pystyvät toimimaan seuralaisina ja että niiden kanssa pystyy osallistumaan monen koiraharrastuksen harjoituksiin.

Tavoitteena on vaikuttaa kasvattajiin niin, että kasvattajat harjoittaisivat suunnitelmallista rodunjalostusta. Näiden lisäksi on kiinnitettävä erityistä huomiota geenipohjan laajuuteen, terveydellisiin seikkoihin, ulkomuotoon ja luonteeseen.

6.2.2. Geenipohjan laajuus

Rotuyhdistyksen yhtenä tärkeimmistä jalostustavoitteista on tehollisen populaatiokoon kasvattaminen. Pyritään huolehtimaan jalostukseen käytettävien koirien määrästä niin, että jalostusuroksia on enemmän suhteessa narttuihin. Harkittuja astutusmatkoja ulkomaille suositellaan, kuten myös harkittuja uusien koirien tuomista maahan.

Tavoitteena on yhdistelmän sukusiitosasteen pitäminen alle 6,25%:ssa, laskettuna 5 sukupolvella.

6.2.3. Koiran terveys

Jalostukseen käytettävien koirien tulee olla terveitä ja hyväkuntoisia. Koiran omistajien toivotaan kertovan yhdistykselle myös muista ilmenneistä ongelmista, vioista ja sairauksista, niiden hoidosta ja etenemisestä. Tietoa tullaan jatkossakin keräämään esimerkiksi kartoituskyselyn avulla ja toivomuksena on, että tietoa saadaan avoimesti.

6.2.4. Luonne

Luonteen huomioiminen jalostuksessa on tärkeää. Tavoitteena on käyttää jalostukseen koiria, jotka ovat luonteeltaan tasapainoisia, itsevarmoja ja niillä on terve hermorakenne.

6.2.5. Ulkomuodolliset ominaisuudet

Tavoitteena on säilyttää rodun erinomainen taso Suomessa, jolloin tulee kiinnittää erityistä huomiota kokoon ja rodun erityispiirteisiin.

6.3. Rotuyhdistyksen strategia

Rodun tilanteen seuranta, tiedonkeruu ja kootun tiedon julkaiseminen ovat yhdistyksen tärkeimmät toimintakeinot.

Yhdistyksen pyrkimys on vaikuttaa kasvattajiin/lunnikoiran omistajiin tietoa jakamalla. Yhdistys kartoittaa mm. kyselyillä yleisimpien sairauksien ja vikojen esiintymisestä, ilmenemisestä sekä etenemisestä rodulla. Yhdistyksen tehtävänä on kattavan, puolueettoman ja monipuolisen terveystiedon kerääminen ja jakaminen, pentuneuvonta ja jalostukseen liittyvistä asioista tiedottaminen ja kasvattajien opastaminen.

Jalostukseen käytettävän lunnikoiran tulee olla kaikin puolin terve.

Kannan säilyttämiseen terveenä voidaan vaikuttaa jalostusvalinnoilla ja mahdollisesti käytettävissä olevilla tutkimustiedoilla sekä tutkittujen koirien määrän lisäämisellä.

Geenipohjan säilyttämisen ja laajentamisen tavoitteeseen pyritään rajoittamalla urosten jälkeläismäärää, kannustamaan käyttämään jalostukseen ainakin kerran kaikkia terveitä rodunomaisia koiria ja pyrkimällä vaikuttamaan kasvattajiin niin, että maahan tuodut koirat sekä tehtävät yhdistelmät olisivat mahdollisimman paljon geenipohjaa laajentavia.

Kansainvälinen yhteistyö on tärkeää rodulle ja sitä tullaan jatkamaan mahdollisimman paljon.

6.4. Uhat ja mahdollisuudet

Vahvuudet:	Heikkoudet:	Mahdollisuudet:	Uhat:
<ul style="list-style-type: none"> • alkukantainen rotu, historia tunnetaan • kasvattajien ja jäsenistön mielenkiinto rotua ja rodun kehittämistä kohtaan 	<ul style="list-style-type: none"> • pienen populaation rajoitukset • yhdistyksen pieni koko ja resurssit 	<ul style="list-style-type: none"> • yhteistyö Pohjoismaiden välillä • tuonnin helpottuminen EU:n myötä 	<ul style="list-style-type: none"> • kannan geenipohjan kapeneminen entisestään

6.5. Varautuminen ongelmiin

Riski:	Syy:	Varautuminen:	Miten vältetään:	Toteutuessaan merkitsee:
jalostuspohjan kaventuminen	matadori-jalostus	vältetään samojen yhdistelmien toistuvaa käyttöä ja samojen urosten suosimista	tuonnit, yhteistyö muiden maiden välillä	perinnölliset sairaudet ja sairastavuus lisääntyvät ja kanta heikkenee
intestinaalilymfangiektasian lisääntyminen	jalostusmateriaalin vähyys	informaatio sairaudesta, yhteistyö	kroonisesti sairaiden yksilöiden jalostuskäytön välttäminen	kanta heikkenee, jalostus loppuu

6.6. Toimintasuunnitelma jalostuksen tavoiteohjelman toteuttamiseksi

Suomen Lunnikoirayhdistyksellä ei tällä hetkellä ole jalostusneuvojaa eikä jalostustoimikuntaa. Tavoitteisiin pyritään noudattamalla SKL-FKK:n ja rotujärjestön jalostukseen liittyviä ohjeita ja määräyksiä. Suomen Lunnikoirayhdistys seuraa aktiivisesti Norjan ja Ruotsin yhdistysten jalostuksen ohjeita ja käytäntöjä samoin kuin rodun kannan kehitystä Suomessa ja tiedottaa niistä jäsenistölleen. Kasvattajia ja rodun harrastajia valistetaan terveysongelmista.

6.7. Jalostuskoiralle asetetut suositukset

6.7.1 Terveys

Koiraa, joka todistetusti sairastaa jotakin vakavaa ja koiran pidon kannalta merkittävää perinnöllistä sairautta ei tule käyttää siitokseen.

6.7.2. Ikä

Nartun tulisi olla vähintään 18 kuukauden ikäinen ennen ensimmäistä astutusta. Ensikertalaisen nartun yläikärajaksi suositellaan 5 vuotta ja jo synnyttäneen nartun yläikärajaksi 8 vuotta. Narttu ei saa olla yli 5-vuotias saadessaan ensimmäiset pennut ilman perusteltua syytä. Uroksen tulisi olla vähintään 12 kuukauden ikäinen käytettäessä sitä ensimmäistä kertaa siitokseen.

6.7.3 Ulkomuotoa ja luonnetta koskevat vaatimukset

Jalostukseen käytettävällä koiralla tulisi olla näyttöä sen luonteen ja ulkomuodon sopivuudesta suvunjatkamiseen; koiralla on mieluiten vähintään yksi näyttelytulos arvosanalla ”erinomainen”, ”erittäin hyvä” tai ”hyvä”.

Rotumääritelmässä luetellut hylkäävät virheet ovat vikoja, joita jalostuksessa tulisi välttää. Arkoja tai aggressiivisia koiria ei tule käyttää jalostukseen. Seurakoirana oleminen on myös käyttöominaisuus, siksi luonteen huomioiminen jalostuksessa on tärkeää.

6.7.4. Muita suosituksia

Matador-jalostusta tulee välttää. Suositus on ettei yhden uroksen elinaikainen pentumäärä ilman perusteltua syytä ylitä 18 pentua. Uroksen omistajan on osaltaan huolehdittava ettei pentumäärä ylity. Myös nartun omistajan on syytä kiinnittää huomiota rodun teholliseen populaatioon.

Yhdistys seuraa myös urosten käyttömääriä ja laatii jälkeläistilastoja ja tiedottaa niistä. On suositeltavaa käyttää mahdollisimman monia eri uroksia ja narttuja, kuten myös harkittuja astutusmatkoja ulkomaille ja harkittua tuontikoirien käyttöä. Myös vanhempia, edelleen terveitä koiria kannattaa ottaa jalostuskäyttöön. Koira, jolla on alhainen keskinäinen sukulaisuus suhteessa koko populaatioon, on arvokas jalostuseläin.

Tavoitteena on yhdistelmän sukusiitosasteen pitäminen alle 6,25 %:ssa, laskettuna 5 sukupolvella.

Tällä hetkellä kasvattajat ovat itse aktiivisesti pyrkineet pitämään sukusiitosprosentin mahdollisimman alhaisena.

6.8. Kasvattajan vastuu

Kasvattajan tulee toimia hyvän kenneltavan mukaisesti. Kasvattaja on yksin vastuussa kasvattamistaan pennuista. Kasvattajan tulee valita nartulleen suositukset täyttäviä uroksia. Kasvattajan on oltava rehellinen omassa kasvatustyössään ja oltava kunnioittava myös toisten kasvattajien työtä kohtaan. Kasvattajan tulee käyttää jalostukseen vain sellaista narttua, joka täyttää jalostusyksilön vähimmäisvaatimukset ja poistaa narttu jalostuksesta, jos sen todetaan periyttävän merkittävästi jotain sairautta tai virhettä. Kasvattajan tulee välttää matadorijalostusta käyttämällä mahdollisimman monia erilinjaisia koiria jalostukseen.

Kasvattajan työ on suunnitelmallista niin, että hän kasvatustyöllään edesauttaa koirakannan pysymistä terveenä ja populaation pysymistä laajana. Kasvattajan tulee seurata pentujen kehitystä ja tarvittaessa neuvoa ja opastaa omistajia heidän ongelmissaan.

Kasvattajaa suositellaan allekirjoittamaan Suomen Kennelliiton kasvattajasitoumus ja käyttämään kaikissa sopimuksissa SKL:n lomakkeita. Lisäksi kasvattaja luovuttaa pennun omistajalle rekisteritodistuksen, kirjalliset rodun hoito-ohjeet, kirjalliset ruokintaohjeet sekä tietoa rodun perinnöllisistä sairauksista, niiden merkityksestä ja kyseisen pennun mahdollisuudesta sairastua ja sairastumisen aiheuttamista toimenpiteistä ja niistä aiheutuvista mahdollisista kustannuksista. Kauppakirjaan merkitään kasvattajan tiedossa olevat mahdolliset terveydelliset riskit. Hänen oletetaan myös olevan SKL:n jäsen.

6.9. Uroksen omistajan vastuu

Uroksen omistajan ei tulisi antaa urostaan huonokuntoiselle tai epätyypilliselle nartulle. Ylipäättänsä uroksen omistajalla on aina päätösvalta uroksensa käytöstä. Hänen tulee varmistaa, että astutettava narttu täyttää jalostusyksilön vähimmäissuosituksen. Uros tulee poistaa jalostuksesta, mikäli sen todetaan merkittävästi periyttävän jotain virhettä tai sairautta. Uroksen elinaikaisen pentumäärän ei tulisi ylittää 18 pentua.

7. TAVOITEOHJELMAN TOTEUTUMISEN SEURANTA

Suomen Lunnikoirayhdistys on velvoitettu julkaisemaan vuosittain lehdessä tilastot rekisteröinneistä ja virallisista terveystuloksista. Tilastojen aktiivinen seuranta ja niistä tehtävät yhteenvedot kuuluvat olennaisena osana jalostuksen tavoiteohjelman toteutumisen seurantaan. Seuranta tapahtuu yhdistyksen vuosikokouksen yhteydessä hallituksen antaessa kuluneen vuoden toimintakertomuksen ja seuraavan vuoden toimintasuunnitelman. Yhdistys kokoaa ja julkaisee vuosittain vuosikirjan, josta löytyvät kaikki viralliset näyttely-, koe- ja terveystulokset ja rekisteröinnit. Yhdistyksen hallitus tarkistaa tavoiteohjelman muutostarpeet tarvittaessa.

Mikäli asiat niin vaativat, voi yhdistys milloin tahansa kokoontua sääntöjensä puitteissa ylimääräiseen vuosikokoukseen käsittelemään jalostuksen tavoiteohjelmaa

tai muita rodun jalostukseen liittyviä asioita. Rodun tavoiteohjelma tarkistetaan 5 vuoden kuluttua.

LÄHTEET

- Svenska kennelklubben: Kompendium för norsk lundehund till Specialklubben för sällskaps- och dvärghundars. Domarkonferens den 11-12 oktober 1997
- Helena Koskentalo: Lunnikoira, harvinainen helmi
- Bonnie Wilcox, Chris Walkowicz: Maailman koira atlas
- Norjan Lunnikoirayhdistyksen kommentteja rotumääritelmään www.home.no/enerhaugen
- Suomen kennelliitto kotisivut kevät/kesä 2006
- koiraNet-jalostustietojärjestelmä
- Svenska Lundehund sällskapet kotisivut 12.8.2006
- RAS Rasspecifik avelstandard

LIITTEET

- Lunnikoiran rotumääritelmä (FCL)